

Talousarvio 2024

Toiminta- ja talous- suunnitelma 2024-2026

Aluevaltuuston kokous 18.12.2023

Hyvinvointialuejohtaja Ilkka Luoma

Uudistuminen on välttämätöntä, jotta väestön riittävä hoito, hoiva ja muut palvelut voidaan turvata työvoiman saatavuuden ja julkisen talouden heikentyneessä tilanteessa

- Suomen julkinen talous on ollut jo pidempään jatkuneen nopean ja pysyväisluonteisen velkaantumisen vuoksi ajautumassa kriisiin
 - ✓ **Hallitus on ohjelmassaan päättänyt nopeavaikutteisista yhteensä 6 mrd. euron julkisen talouden vakauttamistoimista.**
 - ✓ Vakauttamistoimista huolimatta **hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa kuluvalle vaalikaudella joka vuosi n. 1 mrd. eurolla.**
 - ✓ Vakauttamistoimien jälkeenkään julkiseen talouteen ei ole syntymässä sellaista liikkumavaraa, joka lähitulevaisuudessa mahdollistaisi merkittäviä pysyviä uusia satsauksia millekään yhteiskunnan lohkolle.

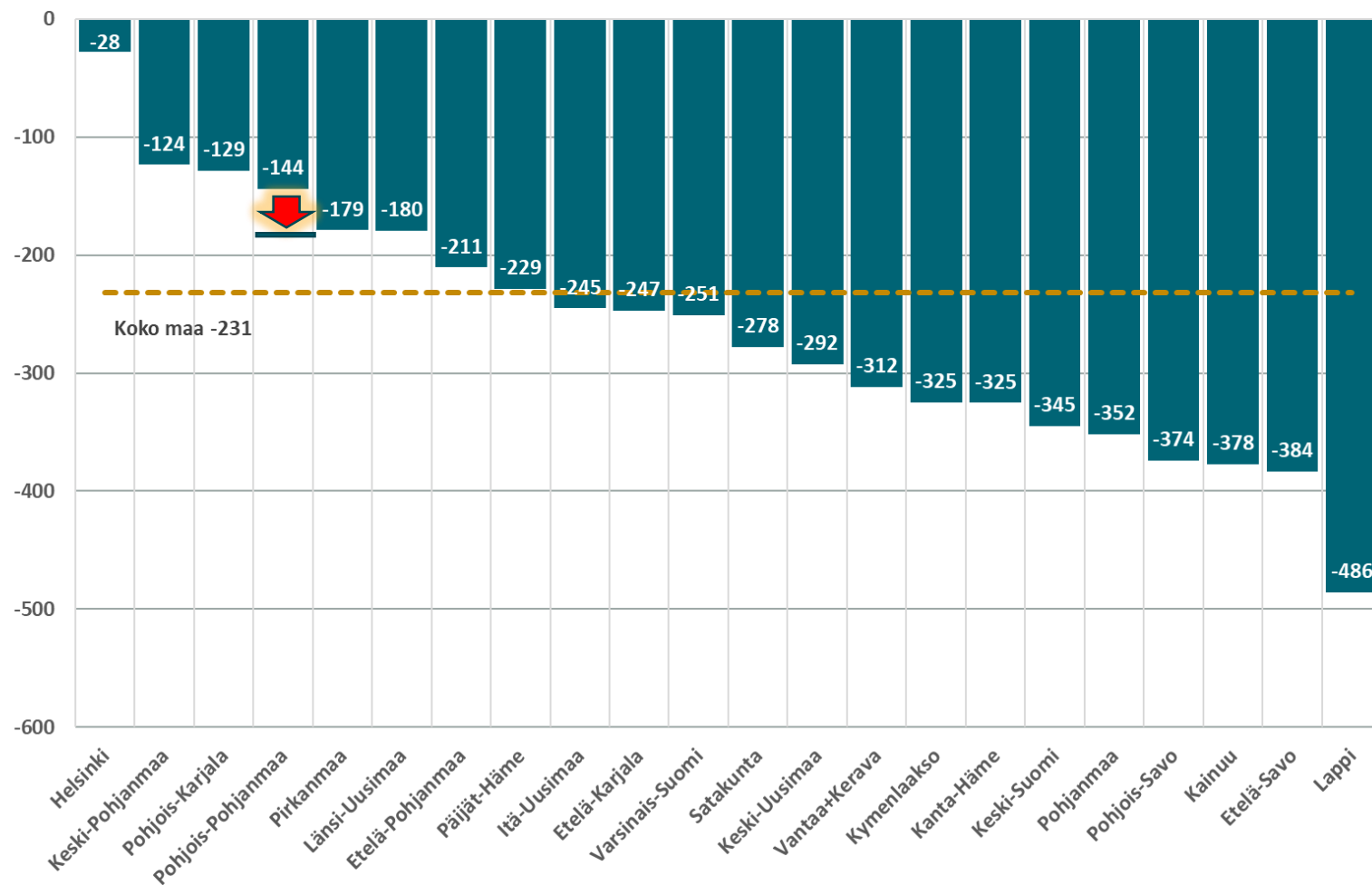
- **Alueiden muutos- ja uudistamissuunnitelmien ripeä toimeenpano on välttämätöntä**
 - ✓ Merkittäviä vaikutuksia mm. työvoiman tarpeeseen ja käyttöön sekä kustannusten hillintään on saatava aikaan uskottavasti ja nopeasti.

VM:n taloutta koskevat viestit hyvinvointialueille

- 1) Joillakin alueilla muutos- ja uudistamisohjelmien valmistelu ja niistä päättäminen on vielä kesken → Näiden alueiden on välttämätöntä edetä valmistelussa nopeasti.
- 2) Alijäämien kattamiskauden pidentäminen nykyisestä vuoden 2026 lopusta ei ole valmistelussa.
- 3) Kertyneiden alijäämien kattamisvelvoitteen laiminlyönti voi johtaa arviointimenettelyn käynnistymiseen.
 - VM:llä on menettelyn käynnistämässä harkinnanvaraa.
 - Harkinnan kannalta on olennaista, että alue on määrätietoisesti ja todennettavissa olevin tavoin toteuttanut kaikki sen käytettävissä olevat järkevät toimet taloutensa tasapainottamiseksi ja toimintansa uudistamiseksi.
- 4) VN:n tekemiin alueiden lainanottovaltuuksien muutospäätöksiin sisältyy ehtoja, jotka koskevat talouden tasapainottamisohjelmia.
 - Valtiovarainministeriö ei tule hyväksymään sellaisia alueiden talouden tasapainottamisohjelmia, jotka sisältävät oletuksia vuoden 2024 tilinpäätöstietojen perusteella tehtävästä valtion rahoituksen jälkikäteiskorjauksesta vuonna 2026.

Vuoden 2023 alijäämä per asukas alueittain

Pääasiassa alueiden omiin 3. vuosineljänneksen osavuosikatsauksiin perustuva arvio

Skenaario vuosien 2025-2026 toimintakulujen muutoksesta

Miljoonaa euroa	Ennuste TP 2023	2024	2025	2026
Toimintakate (toimintamenot - toimintatulot)	-1 765	-1 801	-1 808	-1 815
Valtion rahoitus yhteensä	1 731	1 808	1 950	2 041
Valtion rahoitus	1 683	1 808	1 894	2 041
<i>Kertaerä (TA-TP 2022)</i>	48			
<i>Takautuva oikaisu</i>			56	0
Rahoituskustannukset (netto)	-9	-22	-30	-26
Vuosikate	-44	-16	112	200
Poistot ja poistoeron muutos	-36	-44	-78	-88
Tilikauden yli-/alijäämä	-80	-60	33	112
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	0	-140	-107	5
Toimintakatteen muutos %		2,0 %	0,4 %	0,4 %

- Vuoden 2023 alijäämä -80 miljoonaa
- Vuoden 2024 alijäämä -60 miljoonaa
- Edellyttää erittäin maltillista menokehitystä vuosina 2025-2026. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivittäminen?
- Takautuva oikaisu vuonna 2025 VM:n arvion mukaan

Tuottavuus- ja taloudellisuus-ohjelman toimeenpano

- Tasapainotustoimet n. 90 miljoonaa on sisällytetty talousarvioon.
- Toimeenpanosuunnitelmien aikataulutuksen käsittely aluehallituksessa käynnistyy 9.1.2024, ja jatkuu tammi-helmikuun ajan.
- Käyttösuunnitelmassa tarkennetaan toimenpiteet ja niiden taloudellisten vaikutusten kohdentuminen toimeenpanosuunnitelmien pohjalta.

- Aluevaltuusto toteaa, että ohjelman toimenpiteiden tarkempi valmistelu käynnistyy heti sen tultua hyväksytyksi aluevaltuustossa. Valmistelu tehdään toimenpidekohtaisesti, jolloin laaditaan toimenpiteittäin asianmukaiset vaikutusten arvioinnit.
- Asukkaiden osallistaminen ja viestintä toteutetaan hyvinvointialuelain 29 ja 34 §:ien mukaisesti.
- Jatkovalmistelun pohjalta tehdään toimenpidekohtaiset päätökset hallintosäännön mukaisesti.
- Osana toimenpidekohtaista valmistelua toteutetaan henkilöstövaikutusten arviointi.
- Ennen toimenpidekohtaista päätöksentekoa, toimenpiteiden vaikutuksista henkilöstöön käynnistetään työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella säädetyn lain mukainen yhteistoimintamenettely.

Sote-järjestämissuunnitelman näkökulmat

Tarpeenmukaiset sote-keskukset

- Laajan palvelun sote-keskusten määrä, palveluvalikoima ja sijainti
- Sote-keskusten/yksiköiden määrä, palveluvalikoima ja sijainti
- Suun terveydenhuollon yksiköiden palveluvalikoima, määrä ja sijainti
- Liikkuvien sote-yksiköiden määrä ja palveluvalikoima
- Digitaalisen sote-keskuksen nopeutettu käyttöönotto ja palveluvalikoiman määrittely

Kotona- ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut

- Säännöllisen kotihoidon palvelujen peittävyys alueittain
- Yhteisöllisen asumisen peittävyys alueittain
- Ympäristövaikutusten tehostetun palveluasumisen peittävyys alueittain
- Mielen- ja päihdeasiakkaiden ja vammaisten asumispalvelupaikkojen määrä ja sijainti
- Hallittu osapalvelujen kotiuttaminen

Hyvinvointialueen yhteiset palvelut

- Sairaala- ja kuntoutuspaikkojen määrä ja sijainti
- Poliklinikkatoiminnan järjestäminen
- Päivystysten järjestäminen
- Akuutiaspapaikkojen määrä ja sijainti
- Arviointi- ja kuntoutusyksiköiden määrä ja sijainti
- Kotisairaalan toiminta
- Pohjoisen yhteistyöalueen (YTA) yhteistyö

Tarpeenmukaisten sote-keskusten ja -yksiköiden palveluvalikoima ja määrä

Jokaisessa kunnassa on vähintään yksi fyysinen sote-keskus/-yksikkö

Sote-keskus (13)

- Lääkäri- ja sairaanhoitajan vastaanotto
- Hammaslääkäri- ja suuhygienistin vastaanotto
- Näyttö- ja tutkimuspalvelut
- Päihde- ja riippuvuustyön ja mielenterveyshuollon peruspalvelut
- Terapeuttiset vastanotot ja neuvonpalvelut
- Sosiaalihuollon erityis- ja peruspalvelut
- Kuvantamispalvelut, magneettikuvaus
- Vaineluoto

Laajan palvelun sote-keskus (3)

- Päivystys
- Lääkäri- ja sairaanhoitajan vastaanotto
- Hammaslääkäri- ja suuhygienistin vastaanotto
- Terveystieteelliset tutkimus- ja tutkimuspalvelut
- Päihde- ja riippuvuustyön ja mielenterveyshuollon perus- ja erityistason palvelut
- Terapeuttiset vastanotot ja neuvonpalvelut
- Sosiaalihuollon erityis- ja peruspalvelut
- Älyis- ja lastenneuvola, silklöuseuloinat
- Kuvantamispalvelut, magneettikuvaus
- Vaineluoto

Sote-yksiköissä (19) tarpeiden mukaiset palvelut esim.

- Lääkäri- ja sairaanhoitajan vastaanotto
- Hammaslääkäri- ja suuhygienistin vastaanotto
- Näyttö- ja tutkimuspalvelut
- Päihde- ja riippuvuustyön ja mielenterveyshuollon peruspalvelut
- Älyis- ja lastenneuvola, silklöuseuloinat

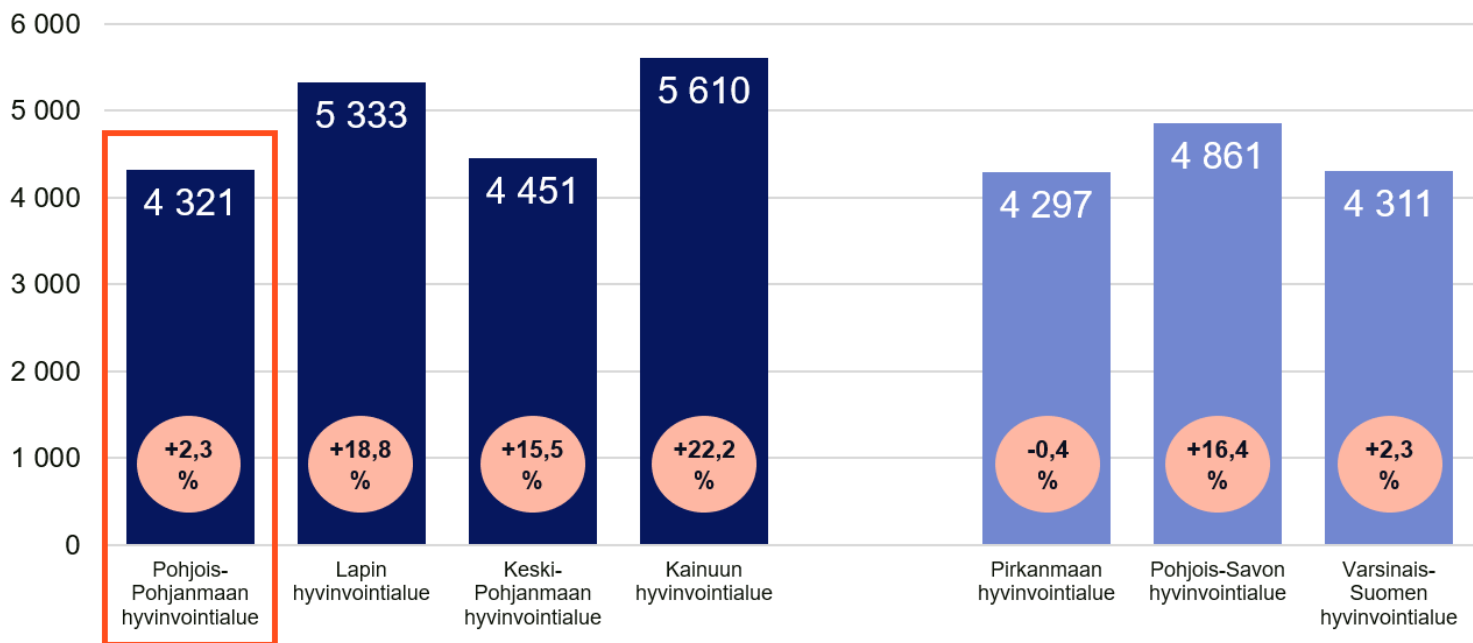
Kuuden nykyisen yksikön osalta arvioidaan palvelujen muuttaminen liikkuviksi ja/tai digitaalisiksi

Digitaalinen sote-keskus

Oulun yliopistolaisen sairaalan osaamiskeskusten palvelut

	Joulukuu	Tammikuu	Heinäkuu
	15.12.	12.1.	19.1.
Järjestämisen johtoryhmä			
Asiantuntijajärjestelmä			
Tuettavuusmittaus	9.1.	16.1.	23.1.
Asukaslausunnot			
Neuvostot, neuvottelut			
Henkilöstövaikutukset			
Yhteistyö			
Kotona asumisen tukeminen			
Lapset, nuoret, perheet			
1			
2			
Ikäihäiset			
3			
4			
5			
6			
Vammaiset henkilöt			
7			
8			
9			
10			

Toimintakate TA 2024 (€/asukas), sote-tarvekerroin ja toimintakatteen muutos 2023-2024

Pallot: Rahoituslaskelmissa käytettävä sote-palvelutarvekerroin, ero (%) maan keskiarvoon

Toimintakatteen muutos vertailluilla alueilla vuoden 2023 ennusteesta vuoden 2024 talousarvioon vaihtelee välillä -3,6 % ja +3,2 %.

Lapissa, Keski-Pohjanmaalla (*) ja Pohjois-Savossa vuoden 2024 talousarvion toimintakate on pienempi kuin vuoden 2023 toteumaennuste.

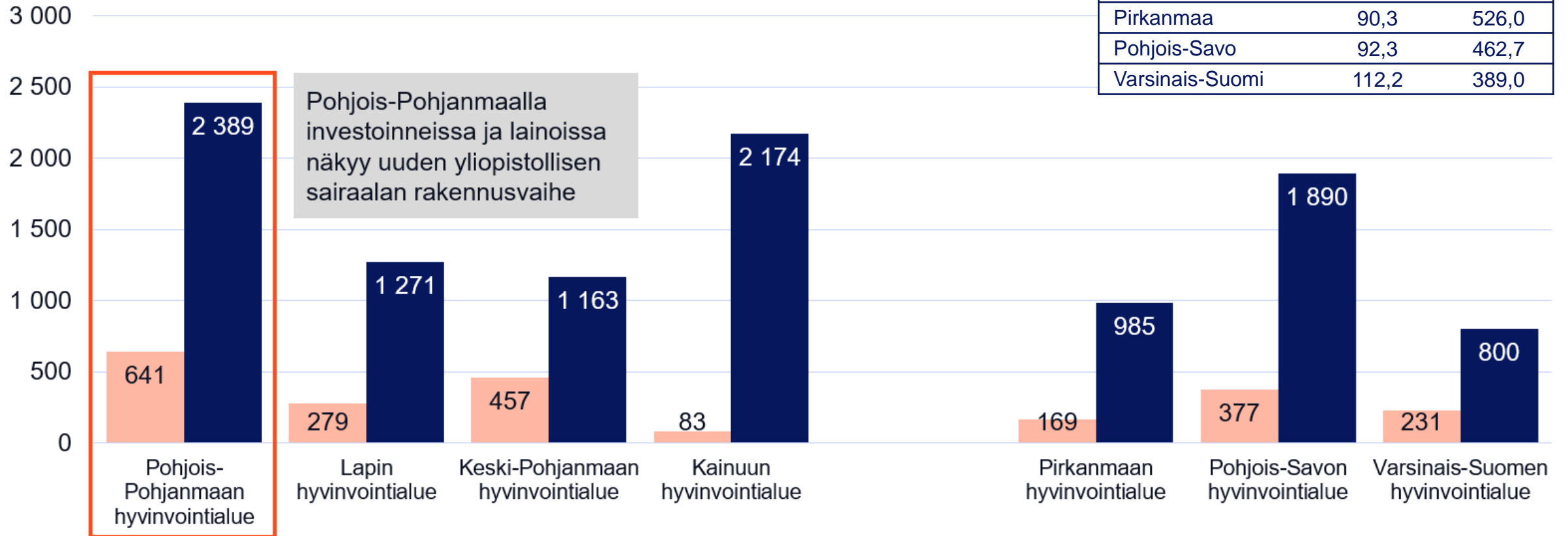
Asukaskohtaisissa toimintakatteissa on merkittäviä eroja hyvinvointialueiden välillä. Tämä heijastaa osaltaan väestön palvelutarpeita sekä erilaisia toimintamalleja ja rakenteita.

Miljardia euroa	Toimintakate TA 24	Muutos 2023-2024
Pohjois-Pohjanmaa	1,80	2,0 %
Lappi	0,93	-1,8 %
Keski-Pohjanmaa	0,30	-0,8 % *
Kainuu	0,39	0,1 %
Pirkanmaa	2,29	3,1 %
Pohjois-Savo	1,19	-3,6 %
Varsinais-Suomi	2,10	2,0 %

*) Keski-Pohjanmaan alijäämäennuste vuodelle 2023 (-10 milj.) on sisällytetty v. 2023 toimintakatteeseen laskennallisena eränä

Investoinnit ja pitkäaikaiset lainat (€/asukas), TA 2024

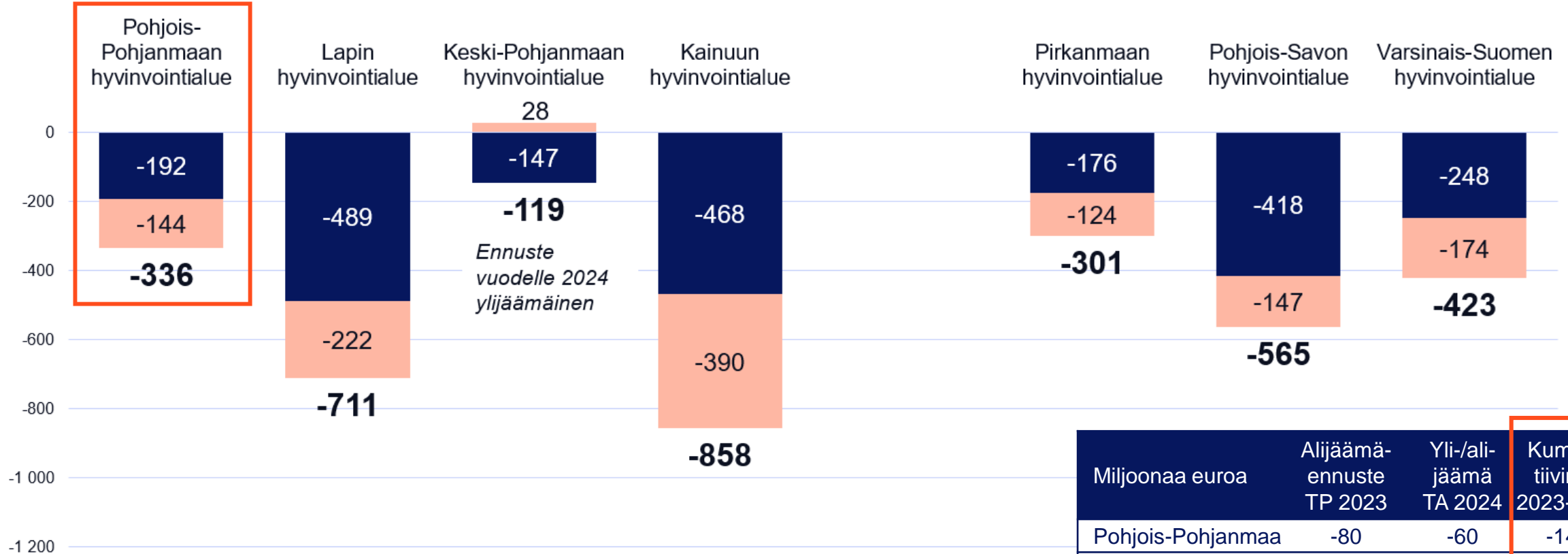
Miljoonaa euroa	Investoinnit TA 2024	Pitkäaik. lainat TA 2024
Pohjois-Pohjanmaa	267,4	996,0
Lappi	48,4	220,5
Keski-Pohjanmaa	30,6	78,0
Kainuu	5,7	150,1
Pirkanmaa	90,3	526,0
Pohjois-Savo	92,3	462,7
Varsinais-Suomi	112,2	389,0

Investoinnit TA 2024, €/as.

Lainakanta (pitkäaikaiset) TA 2024, €/as.

Kumulatiivinen alijäämä 2023-2024 (€/asukas)

■ Alijäämä 2023, ennuste, €/as. ■ Yli-/alijäämä TA 2024, €/as.
Kumulatiivinen alijäämä, €/as.

Miljoonaa euroa	Alijäämä-ennuste TP 2023	Yli-/alijäämä TA 2024	Kumulatiivinen 2023-2024
Pohjois-Pohjanmaa	-80	-60	-140
Lappi	-86	-38	-125
Keski-Pohjanmaa	-10	+2	-8
Kainuu	-33	-27	-60
Pirkanmaa	-94	-66	-160
Pohjois-Savo	-103	-36	-140
Varsinais-Suomi	-121	-85	-205

Kiitokset!